

onderhoudswijzer

Energiebesparende maatregelen

Energie besparen in historische woningen

U zou het wellicht niet meteen verwachten, maar veel oude woningen beschikken over voorzieningen die uw energieverbruik kunnen beperken en daarnaast uw wooncomfort kunnen verhogen. Door deze energiebesparende voorzieningen opnieuw te gebruiken, bespaart u niet alleen op de kosten, maar versterkt u bovendien het historische karakter van uw woning. In deze brochure zetten we de voorzieningen voor u op een rijtje.

Kies voor de originele maatregelen

Energiebesparing en duurzaamheid zijn actuele thema's. Vaak kiezen we voor moderne methoden en materialen, die ook in nieuwbouwwoningen succesvol zijn. Maar deze moderne aanpak is vaak minder geschikt voor historische woonhuizen. Nieuwe methoden kunnen bouwkundige problemen opleveren, waardoor de historische constructie van uw woning verandert. Daarnaast zijn historische huizen niet altijd goed berekend op de eigenschappen van moderne materialen. Oude constructies en materialen moeten 'ademen'. Wanneer u kiest voor moderne, afsluitende materialen dan kan dit problemen veroorzaken.

Dat betekent uiteraard niet dat u in een historische woning geen moderne maatregelen kunt treffen. Maar het is wel verstandig om eerst na te gaan wat u met de traditionele methoden en voorzieningen kunt bereiken. Door de originele voorzieningen weer te gebruiken, kunt u vaak het wooncomfort verhogen en tegelijkertijd besparen op uw energieverbruik.

Uw eigen gedrag

Uw eigen gedrag bepaalt 20% van uw energieverbruik. Om het energieverbruik te beperken, kunt u onder meer het volgende doen en laten.

1. Verwarm ruimten die u niet gebruikt zo minimaal mogelijk.
2. Stel de verwarming (hoofdthermostaat) en andere installaties goed af.
3. Is er niemand thuis? Zorg dan dat de verwarming laag staat.
4. Kies kleding die past bij het weer en uw activiteiten.
5. Laat het licht niet onnodig branden.
6. Laat apparaten in huis niet onnodig aanstaan.
7. Maak gebruik van energiezuinige apparaten en toepassingen.
8. Kies eerder voor de douche (circa 60 liter per keer) dan voor het bad (circa 140 liter per keer)
9. Goed onderhoud van uw woning en de installaties is het halve werk!

Zelf aan de slag

Het verlagen van uw energieverbruik gaat veelal hand in hand met het verhogen van uw wooncomfort. Daarvoor kunt u vijf verschillende onderdelen aanpakken. Wat er daadwerkelijk mogelijk is, hangt vooral af van uw woning en uw inzet, en een beetje van uw portemonnee.

1. Beperk warmteverlies

U kunt het warmteverlies van uw woning aanzienlijk beperken door ervoor te zorgen dat u deuren, ramen en luiken goed sluit. Voorkom daarnaast dat er koude buitenlucht door spleten en kieren in muren, daken en vloeren naar binnen stroomt. Enkele tips om warmteverlies in uw woning te beperken.

- Dicht kieren en spleten en voorkom tocht. Daarmee kunt u de instroom van ongewenste koude lucht met maar liefst 90% reduceren.
- Zorg voor goed sluitende raamluiken. Deze luiken werken even isolerend als dubbelglas. Hiermee kunt u tot 30% besparen op uw verwarmingskosten.
- Sluit in de winter 's avonds de luiken om warmte binnen te houden. Bij kamers die weinig gebruikt worden, kunt u de luiken langere tijd gesloten houden.
- Kies voor (rol)gordijnen om warmteverlies via vensters en ramen tegen te gaan.
- Gebruik tussendeuren en schuifdeuren om kamers afzonderlijk te verwarmen.
- Brengt wandtapijten en wandbespanningen aan, waarmee u een stilstaande luchtlaag met isolerende eigenschappen creëert.

2. Verbeter het thermisch comfort

Of u een woning als thermisch comfortabel ervaart, hangt af van meerdere zaken. Naast de heersende temperatuur spelen ook de mogelijkheden om het binnenklimaat snel te regelen en het aanpassingsvermogen van u als bewoner(s) een rol. Hieronder enkele tips om het thermisch comfort van uw woning te verbeteren.

- Stem de gebruiksfuncties van de vertrekken zo goed mogelijk af op de ligging van de ruimte. Een woonkamer kunt u het beste aan de warme zuidzijde creëren, slaapkamers aan de koele noordzijde. Hierdoor hoeft u minder lang en hard te stoken.
- Maak het binnenklimaat controleerbaar en regelbaar. Dit kunt u doen door thermostaten te installeren, vooral in kamers die verschillend georiënteerd zijn. Kies voor gemakkelijk te bedienen thermostaten en meters die zichtbaar maken welke apparaten energie gebruiken en hoeveel.
- Beperk extreme temperaturen. Probeer vooral de temperatuur en relatieve luchtvochtigheid binnen een redelijke marge te houden.
- Probeer rond verblijfsruimten (met een relatief hoge temperatuur) minder of niet verwarmde vertrekken in te zetten als temperatuurbuffer.
- Verwarm verblijfsruimten bij met een losse stralingswarmtebron, zoals een (straal)kachel. Zo bespaart u ongeveer een derde aan energie dan wanneer u de gehele woning tot 20°C verwarmt.

3. *Pas zonwering toe*

Zonwering is de verzamelnaam voor allerlei constructies en voorzieningen waarmee u overlast door zonnestraling tegengaat. Wanneer er voldoende schaduw is, scheelt u dat al gauw 6°C in de gevoelstemperatuur. Daarnaast houdt zonwering Uv-licht tegen, dat schadelijk is voor met name textiel, papier en hout. Enkele tips over de toepassing van zonwering.

- Zorg voor voldoende schaduw op de woning. Dit kunt u onder meer doen door het aanplanten van bomen aan de zonzijde(n). Het voordeel van leilinden of andere leibomen is dat u ze in vrijwel elke gewenste vorm kunt snoeien.
- Gebruik raamluiken in zomerse perioden. Luiken houden overdag de warmte buiten en voorkomen schadelijke invloed van Uv-licht.
- Gebruik zonwerking om directe zonnestraling in huis te voorkomen. Zonwering aan de buitenzijde is daarbij effectiever dan zonwering in uw woning.
- Gebruik aan de zonzijde van uw woning lichtgekleurde afwerkingslagen (verf of pleisterwerk), omdat deze lagen een deel van de warmtestraling reflecteren.
- Houd bij de keuze voor zonwering rekening met de gevolgen voor de ventilatie en uw uitzicht. Blinden zijn bijvoorbeeld minder geschikt als u (draai)ramen open en dicht wilt kunnen doen of wanneer u het uitzicht belangrijk vindt.
- In de Gids Cultuurhistorie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed geven we u diverse opties voor de juiste zonwering.

4. *Benut daglicht*

Daglicht is een gratis lichtbron. Daarom is het zaak om in uw woning optimaal van daglicht te profiteren. Dit kunt u uiteraard doen door te zorgen voor voldoende ramen in de buitenmuren, maar bijvoorbeeld ook door het aanbrengen van lichtkoepels in plafonds en het plaatsen van ramen in binnenmuren en -deuren. Enkele tips op een rijtje.

- Zorg dat daglicht door de bestaande ramen optimaal binnenkomt. Verwijder verlaagde plafonds, zodat het licht ook door de hoogste ruiten binnenvalt.

- Kies een lichte kleur voor op uw binnenmuren, zodat licht beter wordt verspreid. Houd wel rekening met eventuele historische kleurstellingen.
- Onderzoek de mogelijkheden om via een trappenhuis, daklichten of lichtkoepels meer natuurlijke lichtinval te creëren. Zorg wel voor een goede afsluiting/ isolatie om warmteverlies te beperken.
- Breng waar dat mogelijk en verantwoord is extra boven- en zijramen aan in de binnen- en buitendeuren.
- Gebruik energiezuinige kunstverlichting op plaatsen waar daglicht niet kan komen.

5. Controleer de luchtstromen

Goede ventilatie die frisse lucht aanvoert en 'gebruikte' lucht afvoert, is van groot belang voor een aangenaam en gezond binnenklimaat. Zonder goede ventilatie leeft u in een vochtig, muff en ongezond huis. Bij veel historische woningen komt er voldoende frisse lucht binnen door kieren en openingen. Nadeel hiervan is uiteraard dat u tegelijkertijd ook veel warmte verliest. Vandaar dat het controleren van de luchtstromen één van de aandachtspunten is.

- Probeer de ventilatie zo veel mogelijk regelbaar te maken, zodat u de aanvoer van frisse lucht naar wens kunt verkleinen of vergroten. Dat kan bijvoorbeeld door het openen en (gedeeltelijk) sluiten van deuren, ramen, luiken en roosters.
- Kijk of er historische ventilatiekanalen aanwezig zijn in uw woning en herstel deze indien nodig om ze opnieuw te gebruiken.
- Maak gebruik van (plafond)ventilatoren om luchtstromingen in gang te zetten. Dit werkt beter dan het openzetten van een raam om voor verkoeling te zorgen.

Heeft u nog vragen over energie besparen in uw historische woning? Neem contact met ons op via mail (info@monumentenwachtfryslan.nl) of telefoon (058 215 73 65).